

Toegenomen spaarzin

Auteur(s):

De Nederlandsche Bank

Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Niek Nahuis, Ad Stokman en Bouke Buitenkamp van De Nederlandsche Bank.

Verschenen in:

ESB, 86e jaargang, nr. 4308, pagina 397, 4 mei 2001

Rubriek:

DNB-indicator

Trefwoord(en):

conjunctuur

Met het draaien van de conjuncturele wind nemen de besparingen weer toe.

De afgelopen maanden is het conjuncturele beeld verslechterd ten opzichte van de hoge groei van gemiddeld vier procent in de afgelopen jaren. Zo is het producentenvertrouwen recent sterk gedaald en zijn consumenten de laatste maanden beduidend pessimistischer geworden over het algemene economische klimaat.

De recordniveaus die het consumentenvertrouwen midden vorig jaar nog liet zien, liggen duidelijk achter ons. De neerwaartse tendens tekent zich ook af in de DNB-conjunctuurindicator, die deze maand vooruitblik tot september.

Risico's voor groei...

De Amerikaanse economie heeft de hoge groei van begin 2000 niet kunnen volhouden. In het laatste kwartaal van vorig jaar bedroeg de groei één procent op jaarbasis en hoewel de groei in het eerste kwartaal van dit jaar opklom tot twee procent, is dit altijd nog fors lager dan de vijf procent die gemiddeld over heel 2000 werd gerealiseerd. De directe doorwerking van de Amerikaanse groeivertraging op de Europese economie zal waarschijnlijk beperkt zijn vanwege het relatief gesloten karakter van Europa. Een lage groei in de Verenigde Staten brengt echter wel risico's met zich mee ten aanzien van het vertrouwen in de economie. Zo is de voor de Nederlandse export belangrijke Duitse IFO-indicator die een component van de DNB-conjunctuurindicator vormt, de laatste maanden al scherp gedaald. De verminderde conjuncturele vooruitzichten uit zich in een toegenomen spaarzin, zodat de spaarquote dit jaar naar verwachting weer toeneemt en de dalende lijn doorbreekt die vanaf 1997 zichtbaar is.

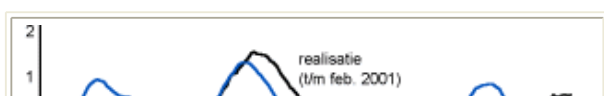
De daling van de spaarquote in de afgelopen jaren kan verklaard worden uit de omvangrijke vermogenswinsten die gezinnen hebben genoten dankzij de huizenprijsstijging van de laatste jaren en in mindere mate door de tot voor kort sterk gestegen aandelenkoersen. Daarnaast zijn de besparingen de afgelopen jaren gedaald ten gunste van bestedingen aan duurzame goederen. Omdat deze producten bedoeld zijn voor meerjarig gebruik en daardoor langere tijd waarde blijven vertegenwoordigen, kunnen duurzame goederen een substituuat voor besparingen vormen.

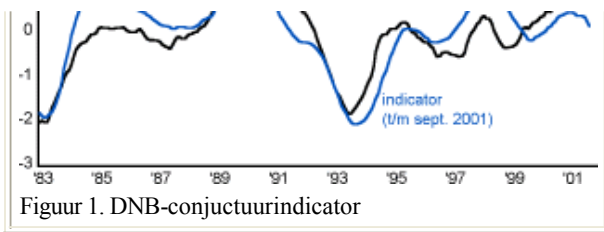
Het is niet uitgesloten dat de komende tijd verzadigingseffecten optreden, waardoor de aankoop van duurzame goederen verder terugloopt en de besparingen stijgen, zoals dat in januari al is gebeurd. Overigens duidt de beperkte afname in koopbereidheid, naast het algemene economische klimaat de tweede component van het consumentenvertrouwen, (nog) niet op een structurele daling van de duurzame consumptie.

... hogere besparingen

De gezinsbesparingen zijn in de eerste maand van dit jaar al fors toegenomen. De netto toevoeging aan de Nederlandse spaartegoeden bedroeg 6,2 miljard gulden, een veelvoud van wat er de afgelopen tien jaar gemiddeld in de maand januari werd gespaard. Hieraan ligt een veelheid van factoren ten grondslag, die ten dele incidenteel van aard zijn. Consumenten hebben in de laatste maanden van vorig jaar in anticipatie op de verhoging van het btw-tarief per 1 januari 2001, grote uitgaven vervroegd. Dit beeld is zichtbaar bij de verkoopaantallen van nieuwe personenauto's. Deze vertonen normaal gesproken een forse daling tegen het eind van het jaar en een piek in januari. Deze piek viel dit keer evenwel vóór de jaarwisseling en de verkopen liepen in januari juist fors terug. Als gevolg hiervan zullen de besparingen in de eerste maanden van dit jaar hoger uitvallen. Daarnaast consumeren gezinnen de koopkrachtverbetering die de belastingherziening met zich meebrengt, vermoedelijk niet volledig. Een deel ervan zal pas in 2002 worden aangewend, waardoor de besparingen dit jaar positief worden beïnvloed. Naast dit tijdelijke effect, is door het belastingplan ook meer permanent de aantrekkelijkheid van sparen ten opzichte van consumeren toegenomen. Immers, door de btw-verhoging is consumptie duurder geworden, terwijl de forfaitaire rendementsheffing het traditionele sparen juist relatief aantrekkelijk heeft gemaakt.

Zie [figuur 1](#).

Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator